

L'autonomia palestina és inviable en la seva forma actual. Només la unitat territorial d'un estat palestí a Cisjordània i Gaza asseguraria l'estabilitat social i econòmica necessàries per a una pau duradora entre israelians i palestins.

L'estat pendent

Ara ha fet un any (uns dies abans de l'assassinat del primer ministre israelià, Yitshaq Rabin) que Yossi Beilin, home de confiança de qui aleshores era ministre d'Afers Estrangers, Shimon Peres, va tancar un acord amb el número dos de l'OAP, Abu Mazen, sobre la futura creació d'un estat palestí. L'acord preveia la desocupació israeliana de tot Gaza i del 90% de Cisjordània. Israel se n'annexionava el 10% restant, bàsicament

ciutat, però podien proclamar una capital simbòlica al suburbi oriental d'Abu Dis i podien hissar la bandera nacional a Haram Es-Sharif ("Turó del Temple"), on hi ha les mesquites d'Omar i Al-Aqsa, la tercera més sagrada per l'Islam.

El pacte, al qual el successor de Rabin, Shimon Peres, també va donar el seu acord de principi fou mantingut estrictament en secret contra la voluntat de Beilin fins que no es va filtrar parcialment

que va costar-li el càrrec. Però en el seu discurs i en la seva obra (*Oriente Medio año cero* i *Mi lucha por la paz*) hi ha aquella visió de futur que només tenen els polítics excepcionals. El seu "Nou Pròxim Orient" és, de fet, una esperança viable, més enllà del que en veiem ara, un espai pres dins un cercle viciós de violència endèmica.

Peres veu una regió acostada per vincles comercials i per una xarxa d'interessos que tindria la pau per clau de volta. Avui, això pot semblar el somni d'un il·luminat. Si mirem el mapa de l'autonomia palestina, hi veurem dues zones ben separades. A la més gran, Cisjordània, hi ha 1.200.000 palestins, però el 80% del territori continua sota ocupació israeliana; val a dir, tota la regió, excepte les àrees urbanes palestines més poblades, i encara amb l'excepció d'Hebron, militarment ocupat. Per a acabar-ho d'adobar hi ha uns 150.000 colons israelians repartits en més d'un centenar d'assentaments.

A Gaza, els palestins controlen el 70% del territori, però la superpoblació (2.500 habitants per cada un dels seus 365 km²) en fa un espai pràcticament estèril: una mena de supercamp de refugiats gairebé sense recursos i totalment captiu dels permisos de treball, cada vegada més escassos, que donen els israelians.

Israel ha actuat, al llarg de gairebé trenta anys, amb la duresa d'una potència ocupant: hi ha hagut un espoli sistemàtic de recursos, començant per l'aigua (vegeu requadre) i ha impedit tota iniciativa de desenvolupament del territori ocupat. La indústria

A principi d'any, entre 80.000 i 100.000 palestins anaven a treballar a Israel; ara en són ben pocs. Els palestins que treballen a Israel cobren la meitat del sou que un israelià.

El laborista Shimon Peres veu una regió acostada per vincles comercials i per una xarxa d'interessos que tindria la pau per clau de volta.

els assentaments dels suburbis orientals de Jerusalem, amb un 70% de colons israelians. La resta quedava sota sobirania palestina, excepte que Israel es reservava la seguretat dels altres assentaments i d'algunes posicions militars que mantindria a la frontera entre l'estat palestí i Jordània. El nou estat rebria, en canvi, compensacions a Gaza per a ampliar lleugerament aquesta franja superpoblada.

L'acord també preveia un principi de solució per al cas més difícil de Jerusalem: els palestins renunciaven en la pràctica a la

poc abans de les legislatives israelianes, el maig passat. A partir d'aquí la història ja és prou sabuda: Peres les va perdre, i el procés de pau, fou frenat en sec pel nou govern de falcons dirigit pel president Binyamín Netanyahu.

Una autonomia inviable. Shimon Peres, ho deia el diari conservador *Jerusalem Post* l'endemà de la seva derrota potser volent-li dedicar un epitafi prematur, és un home que ha anat "massa de pressa per al seu temps". Probablement és això

L'economia palestina depèn completament de la iniciativa israeliana. El blocatge de les barreres entre els territoris ocupats i Israel és un més dels múltiples problemes que té l'autonomia palestina per garantir-hi els llocs de treball.

Mannà limitat

La qüestió de l'aigua és un dels problemes més complicats i menys tractats públicament dels molts que enfronten israelians i palestins. Ocupa l'agenda d'una comissió específica bipartida que encara no ha arribat a cap acord concret, tret que Israel reconeix (cosa sense precedents) que l'Autoritat Palestina té el dret d'obtenir aigua dels aqüífers que hi ha al subsòl de Cisjordània.

Això que sembla una obvietat topa amb el fet que Israel ha gestionat, i gestiona, unilateralment tota l'aigua dels aqüífers propis i dels territoris ocupats, en concret l'aqüífer de les muntanyes de Samaria, al nord de Cisjordània, i del sector oriental, d'on surt el 30% de l'aigua que consumeixen els israelians. Aquests aqüífers, segons els acords d'autonomia, continuen sota control israelià.

L'aigua és un dels béns més escassos del Pròxim Orient. El secretari general de l'ONU, Butros Butros-Ghali, ha arribat a dir que, si hi havia cap més guerra a la regió, aquest líquid vital en fóra la causa. És, probablement, una exageració, però el cas és que hom cal-

cula que, a aquest ritme actual de doblar la població cada vint-i-cinc anys i de malversar tant aigua, aquest espai pas-sarà set al 2025.

Els problemes entre israelians i palestins són més immediats. Israel ha negat als palestins l'ús de l'aigua de la conca del Jordà, font principal de la zona. El país depèn, a més, dels aqüífers cisjordans que té en monopoli i que raciona a voluntat, de manera que els 5,5 milions d'israelians poden consumir el doble d'aigua per càpita que no els dos milions llargs de palestins.

Això arriba a un grau de paroxisme quan hi ha restriccions als pobles i ciutats de Cisjordània que, a més, tenen prohibit d'obrir pous o d'aprofundir els que tenen per no debilitar els aqüífers, i que quan veuen regar la gespa dels assentaments veïns i omplir les piscines dels colons s'arboïen amb una indignació fàcil d'imaginar.

A Gaza encara és pitjor. Si cinc mil colons es beneficien directament del sistema hidrològic israelià, un milió de palestins s'han de conformar, a banda

una petita quantitat que els cedeix Israel per al consum domèstic, amb un aqüífer de menys de 55 milions de metres cúbics l'any. Un recurs sobreexplotat, que cada vegada dona aigua de menys qualitat per les infiltracions del mar i pels fluxos residuals, gairebé sense clavegueres que els canalitzin.

L'Entitat Palestina (i un hipotètic futur estat independent) necessita més aigua de la que té al subsòl i un accés a la conca del Jordà, si vol assegurar-se el desenvolupament urbà, industrial i, sobretot, agrícola. Es tractaria de repartir més justament els recursos actuals, que són suficients, i de treballar conjuntament per una utilització futura més racional de l'aigua: reciclant-la, dessalinitzant la de mar i amb projectes de cooperació regional, com ara l'obertura del canal entre la Mar Morta i la Mar Roja, i un altre entre els aqüífers del sud de Jordània i la Mediterrània, a través del desert del Nèguev israelià que se'n beneficiaria.

Tot això és factible, però, un cop més, cal voluntat política i confiança entre les parts per arribar a acords. **J. R.**

ARXIU / EFE

L'aigua és un recurs cada vegada més sobreexplotat a Palestina. Israel gestiona unilateralment tota l'aigua dels aqüífers propis i dels territoris ocupats.

(gairebé tota a Cisjordània) representa menys del 8% del PIB palestí i la balança comercial ha estat com més va més negativa des de la conquesta, al 1967.

Fins a la pau del 1993, Israel només ha vist els territoris ocupats des de dos interessos: com un coixí de de seguretat contra els enemics, almenys fins a la Intifada, i com a proveïdors de mà d'obra barata que facilitava el desenvolupament israelià: cada dia entre 80.000 i 100.000 palestins anaven a treballar a Israel per la mei-

tat del sou que cobrava un obrer israelià.

L'economia, sobretot a Gaza, depèn d'aquesta transacció, tot i la seva desigualtat. Però amb els atemptats antiisraelians de l'any passat i de principi d'enguany tot ha canviat. Ara són molt pocs els palestins autoritzats a treballar a Israel. Així, a Gaza, la desocupació és d'un 60% asfixiant. En tres anys, el PNB dels territoris autònoms i ocupats ha caigut més d'una quarta part. La renda anual per càpita és de menys de 2.000 dòlars a Cisjordània, i a Gaza no arriba ni a la meitat. A Israel és de 10.000 dòlars.

Estat irreversible. L'autonomia palestina és una ruïna, i ni amb tot l'ajut del món no seria viable. Però, segons els acords de pau, és un estadi provisional que cal fer evolucionar; si hi ha, és clar, la voluntat política de fer-ho. Per començar els palestins necessiten (ho diu Peres i organismes internacionals tan poc sospitosos com el Fons Monetari Internacional) una unitat territorial: és a dir una autonomia compacta, sense barreres israelianes entre les principals ciutats, i un corredor que lligui Cisjordània amb Gaza, que és la sortida a mar. Això fóra l'embrió d'un estat palestí, que tanmateix dependria de la col·laboració israeliana per a garantir uns 60.000 llocs de treball diaris. Una condició necessària per a aportar estabilitat i, per tant, seguretat en les relacions bilaterals

i per a obrir, més endavant, les portes al trasllat d'inversions israelianes al nou estat, atretes per la diferència de costos laborals.

Paral·lelament, l'autoritat palestina ha de garantir l'estabilitat financera pròpia amb un sistema fiscal similar al que apliquen els israelians, que en treuen uns 400 milions de dòlars l'any en concepte de taxes directes i d'IVA. Els palestins haurien de fer un esforç per dotar-se d'un cos legislatiu modern i garant de les llibertats econòmiques i polítiques que no tenen, en primer lloc per l'ocupació, però també, ara, per les arbitrietats del govern d'Arafat, més temptat per imitar les dictadures àrabs que no els sistemes democràtics.

L'estat palestí, aleshores, seria viable i esdevindria el nucli de la pau al Pròxim Orient perquè faria de pont en les relacions comercials i polítiques entre Israel i Jordània. Un bloc al qual podrien afegir-se, més endavant, Egipte, el Líban i Síria.

Ara, el somni de Peres sembla quimèric. I, de fet, podria ser enterrat a curt termini per noves onades de violència i fins i tot per una nova guerra oberta deguda a la intransigència. Però, a uns anys vista, aquest camí, obert per Rabin, Peres i Arafat fa tres anys, s'haurà de reprendre. Hi haurà estat palestí, i no diferirà pas gaire del que van traçar els laboristes i l'OAP l'any passat.

Joan Roura

L'arquitectura dels templers a Catalunya

Joan Fuguet Sans

Visió històrica i arquitectònica dels edificis conventuals de l'Orde del Temple (castells, palaus...) i els que hi tingueren relació directa de senyoriu (esglésies, cases...). Premi d'Història Ciutat de Barcelona. Obra profusament il·lustrada amb plànols i fotografies.

R. Dalmau, Editor

L'ofertiment de retrocessió del Roselló a Espanya (1668-1677)

Pau de la Fàbrega

Lluís XIV (1617): "El meu pensament seria, per la dita permuta [a canvi dels Països Baixos], de tornar als espanyols el Roselló i el comtat de Cerdanya, amb tot el que he adquirit ençà dels Monts pel tractat dels Pirineus".

R. Dalmau, editor
"Episodis de la història", 32

Càtars i catarisme a Catalunya

Anna M. Adroer i Pere Català

Sabieu que molts dels castells de la Croada eren la frontera dels comtats catalans? I que les Muntanyes de Prades i el Montsant, Morella i el Maestrat, la Serra del Cadí, les valls d'Andorra i Castellbò aixoplugaren càtars?

R. Dalmau, editor
"Col·lecció Nissaga", 12